

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

Σύμφωνα με τους κοσμικά σκεπτόμενους, οι πλούσιοι, οι εξωτερικά όμορφοι, οι δυνατοί, οι σπουδαίοι, οι διανοούμενοι, οι υγιείς, οι φημισμένοι, οι κατέχοντες, είναι και οι εξέχοντες σε μια κοινωνία και οι πιο ευτυχισμένοι. Ο Χριστός όμως αντιστρέφει τους όρους στη διδασκαλία Του, και καλοτυχίζει όχι τους μορφωμένους, δυνατούς, ευτυχισμένους, πλούσιους, δοξασμένους, υγιείς κ.λπ., αλλά τους αρρώστους, τους θλιμμένους, τους διωγμένους, τους πτωχούς, τους περιθωριακούς, τους μικρούς και ασήμαντους. Στους ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΥΣ (Ματθ. 5,3-16/ Λουκ. 6, 20-26), που αποτελούν τον καταστατικό χάρτη της αγιοπνευματικής ζωής, άξιοι για τον παράδεισο είναι:

«Οι πτωχοί τω πνεύματι, γιατί σ' αυτούς ανήκει η βασιλεία των Ουρανών»: Όσοι νιώθουν δηλαδή πνευματικά τη μηδαμινότητά τους και δεν εμπιστεύονται τον εγωισμό τους, αλλά το Θεό. Η σκάλα για τον Ουρανό αρχίζει από την ταπείνωση, άνευ της οποίας δεν υπάρχει πνευματική ζωή. Όπως ένας πίνακας ζωγραφικής δεν μπορεί να καυχηθεί, διότι τα συγχαρητήρια ταιριάζουν στον καλλιτέχνη, έτσι και ο άνθρωπος τίποτε δεν μπορεί να πετύχει αν δεν του έχει δοθεί η δύναμη και η αξία άνωθεν. Υπάρχει ένα είδος πουλιού που τρέφεται με στρείδια. Τα δυσκολότερα να ανοίξουν τα αφήνει να πέσουν από πολύ ψηλά σε απόκρημνα βράχια και ύστερα τα απολαμβάνει με άνεση. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο άνθρωπος εκείνος που απολαμβάνει (και προκαλεί συνήθως) τιμές, κολακείες, δόξα και πλούτη, συχνά προσγειώνεται απότομα και συντρίβεται με ορμή.

«Οι πενθούντες, διότι αυτοί θα παρηγορηθούν»: Δηλαδή οι πονετικοί, όσοι στενοχωρούνται για τα δικά τους λάθη και το κακό και τον πόνο που υφίστανται οι συνάνθρωποί τους και αγωνίζονται για την εξάλειψή του. Η καθημερινή μετάνοια και αλλαγή πλεύσης στη ζωή ανήκει σ' αυτήν την κατηγορία ανθρώπων. Δεν πρέπει βέβαια να μας διαφεύγει ότι ο πόνος πολλές φορές σφυρηλατεί αδαμάντινους χαρακτήρες και οδηγεί στο καλό. Ένα παράδειγμα είναι το χωράφι που πρέπει να χαραχθεί και η γη να ανοίξει για να οργωθεί και να αποδώσει καρπούς. Ο μαθητής και ο φοιτητής πρέπει να κουραστούν και προσπαθήσουν έντονα για να μορφωθούν, ενώ στους ερωτευμένους που δοκιμάζονται δια του πόνου και των δακρύων η αγάπη τους στεριώνει πραγματικά.

«Οι πραείς, διότι αυτοί θα κληρονομήσουν τη γη»: Οι πράοι, όσοι δεν αγαπούν τη βία, εκείνοι που οργίζονται αλλά δεν αμαρτάνουν (Εφεσ. 4,26), δεν μισούν και δεν αντεκδικούνται, όσοι ελέγχουν τη γλώσσα και το θυμό τους, όσοι υπομένουν προσωπικές αδικίες χάριν του Χριστού. Αυτοί θα κληρονομήσουν την δόξα της επουρανίου Ιερουσαλήμ. Και ο πράος καλείται βέβαια να είναι μαχητής, όχι θυσιάζοντας τους άλλους, αλλά τον υπέρμετρο εγωισμό του. Ο ονομαστός Πέρσης ποιητής και φιλόσοφος Σααδί (13ος αιώνας) έκανε κάποτε στα νιάτα του παρατήρηση σε έναν ηλικιωμένο, ρωτώντας γιατί έδειχνε ευαισθησία και ήπιο χαρακτήρα. Ο γέροντας απάντησε ότι τα σκληρά του δόντια τού έπεσαν με τον καιρό, ενώ μόνο η γλώσσα του που ήταν μαλακή δεν έπαθε τίποτε. Αυτό σημαίνει πως η επιείκεια και η πραότητα είναι ασπίδα της ψυχής.

«Όσοι πεινάνε και διψάνε για τη δικαιοσύνη, γιατί αυτοί θα χορτάσουν»: Εδώ συγκαταλέγονται εκείνοι που έχουν την ίδια διακαή επιθυμία για να επικρατήσει η δικαιοσύνη και η ισότητα και η ελευθερία και η ειρήνη, και αγωνίζονται για τα ιδανικά αυτά, όση έχουν και για να τραφούν ώστε να συντηρηθούν στη ζωή. Ο βασιλιάς της Γαλλίας Ερρίκος ο 4ος (16ος αι.), αποκρινόμενος στην ερώτηση Τούρκου πρεσβευτή «γιατί υπάρχει τόσο λιγοστή αστυνομική δύναμη στη Γαλλία», του είπε το εξής: «Εκεί που βασιλεύει η δικαιοσύνη, τα πολλά όπλα είναι περιττά». Μακάρι κάποτε η δικαιοσύνη να γίνει τρόπος ζωής και συνείδηση στους πολλούς, ώστε να αυτοκαταργηθεί η βία και η αδικία.

«Οι ελεήμονες, οι οποίοι και θα ελεηθούν»: Τα αληθινά έργα αγάπης και αλληλεγγύης εξασκούνται από εκείνους που συμπονούν και αγαπάνε πραγματικά, χωρίς πλάγιες επιδιώξεις και ιδιοτελή κίνητρα. Αυτοί ανήκουν στην καλή μερίδα των παιδιών του Θεού και μιμούνται την Πρόνοια του Θεού, που αδιαλείπτως εργάζεται υπέρ του σύμπαντος κόσμου. Η κυρίως διδασκαλία του Χριστού υπήρξε το «αγαπάτε αλλήλους», το οποίο εφάρμοσαν όλοι οι άγιοι στους αιώνες. Με τα υλικά αγαθά συμβαίνει ό,τι και με τα πηγαδίσια νερά. Όταν κινούνται και προσφέρονται στους άλλους τότε αξίζουν και καθίστανται χρήσιμα, όπως και τα νερά των πηγαδιών που τόσο πιο άφθονα και καθαρά γίνονται όσο περισσότερο αντλούνται, αφού διαφορετικά βρωμίζουν και μολύνονται.

«Οι καθαροί στην καρδιά, αφού αυτοί θα δουν το Θεό»: Οι ειλικρινείς, οι αγνοί και σώφρονες, με την τίμια καρδιά, τη ζωντανή προσευχή και τα γνήσια κίνητρα, όσοι δεν αφήνουν την ψυχή τους να μαυρίσει από αισχρούς λογισμούς και επιθυμίες και όσοι καθαρίζονται στο λουτρό της Εξομολόγησης. Ο Ρωμαίος στρατηγός του 3ου π.Χ. αιώνα, Γάιος Φαβρίκιος, υπήρξε πολύ γνωστός στον αρχαίο κόσμο για την ακεραιότητα του χαρακτήρα του και για τη φτώχεια του. Όταν οι γειτονικοί Σαμνίτες τού έστειλαν πλούσια δώρα για να του διαφθείρουν τη συνείδηση, εκείνος αγγίζοντας με τα δάκτυλά του, παρουσία των απεσταλμένων, τα μάτια, το στόμα και τα αυτιά του, τους είπε: «Όσο είμαι κύριος των αισθήσεών μου και ελέγχω το σώμα μου, η προσφορά σας θα μου είναι άχρηστη».

«Οι ειρηνοποιοί, οι οποίοι και θα ονομαστούν παιδιά του Θεού»: Όσοι αγωνίζονται για την ειρηνική τους σχέση με το Θεό, για την ειρήνη ατόμων και λαών, και κάνουν ζωή τους το μήνυμα των αγγέλων κατά την γέννηση του Ιησού: «Και επί γης ειρήνη, αγάπη και σωτηρία για τους ανθρώπους» (Λουκ. 2,14). Ρώτησαν κάποτε τον φιλόσοφο Διογένη «πώς μπορεί κανείς να εκδικηθεί τους εχθρούς του» και εκείνος απάντησε: «Όταν τους ξεπεράσει σε αρετές». Ο Τζιουζέπε Παρίνι, διάσημος Ιταλός πατριώτης και ποιητής του 18ου αιώνα, αναγκάστηκε από τον επαναστατημένο λαό να ανέβει στην εξέδρα και τον πίεζαν να φωνάξει «Ζήτω η ελευθερία και θάνατος στους αριστοκράτες». Εκείνος τότε αφού έκανε νεύμα στο πλήθος να ησυχάσει, φώναξε: «Ζήτω η ελευθερία και θάνατος σεκανένα». Είθε να καταλάβουν οι άνθρωποι στο μέλλον πως η ελευθερία, για να είναι μόνιμη, κερδίζεται δια της αγάπης και όχι του μίσους.

«Όσοι διώκονται εξαιτίας της δικαιοσύνης, γιατί σ' αυτούς ανήκει η βασιλεία των ουρανών»: Όσοι καταδιώκονται για τα καλά τους έργα έχουν πρώτη θέση στον

Ουρανό, σύμφωνα με τη διδασκαλία του Χριστού. Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας και άγιοι, όπως ο Μέγας Αθανάσιος, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και ο άγιος Νεκτάριος, κατασυκοφαντήθηκαν στη ζωή και υπέμειναν με δυνατή πίστη μεγάλους πειρασμούς, γι' αυτό και αγίασαν και παρέμειναν πρότυπα προς μίμηση. «Μόνο τα καρποφόρα δέντρα πετροβολούνται» έγραφε και πάλι ο Σααδί, και οι ασκητές της ερήμου τονίζουν ότι προτιμότερο είναι να φάει κανείς κρέας τη Μεγάλη Παρασκευή, παρά να τρώει τις σάρκες του αδελφού του με τη συκοφαντία.

«Όσοι καταδιώκονται και χλευάζονται και κακολογούνται με κάθε ψεύτικη κατηγορία εξαιτίας του Χριστού». Τότε οι πιστοί πρέπει να αισθάνονται χαρά και αγαλλίαση γιατί θα ανταμειφθούν με το παραπάνω στην αιώνια ζωή. Με τον ίδιο τρόπο καταδίωξαν τους προφήτες τους οι Ιουδαίοι και τους φιλοσόφους τους οι αρχαίοι Έλληνες, που μίλησαν για την ύπαρξη ενός Θεού, την ανυπαρξία του πολυθεϊσμού και την ανάγκη πνευματικής ζωής. Άγιοι είναι και τα εκατομμύρια των μαρτύρων και ομολογητών της πίστεως, που προτίμησαν σε δύσκολους καιρούς να ομολογήσουν τη θεότητα του Χριστού παρά να κρατήσουν την ζωή τους, αφού θα ήταν πλέον ψεύτικη και ανειλικρινής (Ματθ. 5,3-11/ Λουκ. 6,20-26). Ο πατέρας του μοναχισμού, άγιος Αντώνιος, ενοχλούνταν πολύ από τον πειραστή στην ασκητική του ζωή. Σε κάποια φάση παρ' ολίγον λιποψυχίας του, εμφανίστηκε το άκτιστο φως του Χριστού στην καλύβα του και γαλήνεψε την καρδιά του. Σε ερώτηση του οσίου γιατί ο Θεός άργησε τόσο, άκουσε φωνή να του λέει: «Μαζί σου ήμουν Αντώνιε, αλλά περίμενα να δω τον αγώνα σου».

«Όσοι ξέρουν πιο πολύ να δίνουν παρά να παίρνουν», ΑΔΙΑΚΡΙΤΩΣ (Πράξ. 20,35): Οι άνθρωποι που προσφέρουν συνεχώς και θεωρούν χρέος τους να συντηρήσουν, χωρίς διακρίσεις, πτωχούς, ανήμπορους, ασθενείς, αγωνιστές σε δύσκολες περιόδους (π.χ. χρόνια Κατοχής). Οι ελεήμονες με την ευαίσθητη καρδιά. Κάποια παραδείγματα: Είναι προς τιμήν διαφόρων αρχιερέων και ιερέων στη Θεσσαλονίκη που βοήθησαν αδιακρίτως πολλούς Εβραίους και τους έκρυψαν ή τους φυγάδευσαν και τους παρέιχαν πλαστές βεβαιώσεις βάπτισης για να μην οδηγηθούν στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως στα μαύρα χρόνια του γερμανικού φασισμού (Μητροπ. Θεσσαλονίκης Γεννάδιος με πολλές πρωτοβουλίες, αρχιεπ. Δαμασκηνός στην Αθήνα, με μοναδική για όλη την υπό κατοχή Ευρώπη σε περιεχόμενο και αιχμηρή γλώσσα επίσημη επιστολή διαμαρτυρίας το 1943 κ.α.). Στην Κέρκυρα, 200 περίπου Εβραίοι του νησιού βρήκαν καταφύγιο στους χριστιανούς γείτονές τους και γλύτωσαν τη σφαγή. Το ίδιο συνέβη και στη Ζάκυνθο και επέζησαν από το Ολοκαύτωμα 275 Εβραίοι. Ο μητροπ. Χρυσόστομος, στη γραπτή διαταγή των γερμανικών αρχών να παραδώσει ο δήμαρχος κατάλογο με τα ονόματα των Εβραίων του νησιού, επέστρεψε τη διαταγή με δύο μόνο ονόματα: Το δικό του και του δημάρχου (βλ. Βικιπαίδεια, "Ιστορία των Εβραίων στην Ελλάδα"). Τεράστιο εκπολιτιστικό, ανθρωπιστικό και εκκλησιαστικό έργο έχει αναλάβει και ο αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος, που προσφέρεται αδιακρίτως σε χριστιανούς και μουσουλμάνους. Αλλά και η Εκκλησία παγκοσμίως (και ιδιαίτερα στην Ελλάδα), τόσο στα διάφορα Ιδρύματά της που συντηρεί, όσο και καθημερινά όταν μοιράζει πολλές χιλιάδες συσσίτια σε αναγκεμένους συνανθρώπους μας, δεν διακρίνει χρώμα, έθνος, γλώσσα, θρησκεία κ.λπ. Μια μέρα που ο Καρλομάγνος έμπαινε στο ναό, τον σταμάτησε ένας υπηρέτης του και ζήτησε να του ξεπληρώσει ένα χρέος

του, ένεκα του οποίου θα πήγαινε στη φυλακή. Ο Καρλομάγνος διέταξε να πληρωθεί το χρέος του ανθρώπου εκείνου από το βασιλικό ταμείο, λέγοντάς του: «Ήταν αδύνατον να μην σου δείξω έλεος, τη στιγμή που εισέρχομαι στο ναό για να ελεήσει και μένα ο Θεός».

Αμέσως μετά τους Μακαρισμούς, ο Χριστός μίλησε στο λαό και είπε τα εξής βαρυσήμαντα: «...Όπως σας συμπεριφέρονται οι άνθρωποι έτσι και εσείς να συμπεριφέρεστε σ' αυτούς. Γιατί αν αγαπάτε μόνο αυτούς που σας αγαπούν, ποια εύνοια περιμένετε από το Θεό;Εσείς να αγαπάτε τους εχθρούς σας και να κάνετε καλό και να δανείτε εκεί που δεν περιμένετε επιστροφή και η ανταμοιβή σας θα είναι μεγάληΜην κρίνετε και δεν θα κριθείτε. Μην καταδικάζετε και δεν θα καταδικαστείτε. Συγχωρείτε και θα συγχωρηθείτε. ΔΙΝΕΤΕ ΓΙΑ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΚΑΙ ΣΕ ΣΑΣ Ο ΘΕΟΣ. Η ΔΩΡΕΑ ΤΟΥ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΑΦΘΟΝΗ, ΠΛΟΥΣΙΑ, ΤΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΞΕΧΕΙΛΗ. ΓΙΑΤΙ Ο,ΤΙ ΜΕΤΡΟ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ, ΤΟ ΙΔΙΟ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΣΑΣ Ο ΘΕΟΣ» (Λουκ. 6,31-38).

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

“Η Καινή Διαθήκη”, έκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθ. 2009

“Η Καινή Διαθήκη”, έκδ. Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας, Αθ. 2003

“Ιστορία των Εβραίων στην Ελλάδα”, Βικιπαίδεια

“Ο Χριστός και ο καινούργιος κόσμος του Θεού”, Νικολάου Νευράκη, Αθ. 1989

“Το Ευαγγέλιο του Ματθαίου”, Νικόλαου Σωτηρόπουλου, έκδ. Ο Σταυρός, Αθ. 1981

“Ψυχία από της τραπέζης”, Κούρκουλα, Αθ. 1973